

встановлено, що міра розвитку творчих здібностей учнів залежить саме від систематичного виконання ними творчих завдань, які стимулюють прояв особистістю певних творчих властивостей і сприяють отриманню досвіду творчого вирішення різноманітних ситуацій.

З усього масиву завдань (1018 одиниць) підручника 34,18% становлять репродуктивні завдання, 56,19% – частково-пошукові та 9,03% – творчі. Позитивним є той факт, що більша половина завдань підручника має частково-пошуковий характер, що потенційно може позитивно позначитися на розвитку творчого потенціалу учнів. Водночас, на нашу думку, підручник з української літератури (профільний рівень) містить невиправдано багато завдань репродуктивного типу (34,18%). Частка творчих завдань невелика (всього 9,03%), та позитивом є те, що вони наявні майже в кожній навчальній темі [1] .

Отже, для ефективного виконання підручником своєї розвивальної функції необхідно дотримання вище названих вимог. Кількість і якість завдань має бути такою, аби забезпечити учням можливість прояву й розвитку їхніх творчих здібностей.

Література.

1. Українська література: підруч. для 10 кл. загальноосв. навч. закл. (профільний рівень) / Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, О. В. Слоньовська [та ін.]; за заг. ред. Г. Ф. Семенюка. – К.: Освіта, 2010. – 416 с.

2. Холодная М. А., Гельфман Э. Г. Развивающие учебные тексты как средство интеллектуального воспитания учащихся. – М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2016. – 200 с.

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ ПІДРУЧНИКАХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Шпак Н. В.,

*науковий співробітник відділу навчання іноземних мов,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Активна переорієнтація шкільної іноземної освіти на комунікативно-діяльнісну, особистісно орієнтоване та культурологічне спрямування навчального процесу змушує не тільки різнобічно переосмислити теоретичні підходи до визначення змісту навчання іноземної мови, але й знайти ефективні способи та форми його презентації в підручниках. Формування іноземної комунікативної компетентності учнів молодшого шкільного віку відповідно до їхніх потенційних можливостей зумовлює застосування особливих педагогічних технологій, у тому числі й ігрових, що сприятиме підвищенню мотивації навчання, кращому усвідомленню та засвоєнню навчального матеріалу, всебічному розвитку дитини як особистості, яка комфортно почуватиметься в сучасному світовому мультинаціональному просторі.

У науці відома значна кількість визначень поняття «дидактична гра». Не існує єдності й щодо термінів «педагогічна гра», «навчальна гра», «пізнавальна гра». Ураховуючи те, що в певному значенні ці назви можна розглядати синонімічними, ми дотримуємося думки, що дидактична гра – це, насамперед, вид навчальної діяльності, який реалізує певні функції, має навчальну мету та завдання. Іншими словами, це сукупність двох взаємозалежних видів діяльності – навчальної та ігрової, причому реалізація однієї з них – навчальної, здійснюється засобами іншої – ігрової.

Використання ігрової діяльності має бути особливо характерним для зазначеної вікової категорії учнів, адже, за свідченням психологів, діти цього віку краще сприймають навчальний матеріал у грі.

Проведений нами аналіз підручників з німецької мови мав на меті з'ясувати, з якою частотністю дидактичні ігри зустрічаються на сторінках підручників, рекомендованих МОН України [1], та чи відповідають вони сучасним вимогам Нової української школи (НУШ), віковим особливостям та інтересам дітей (табл. 1).

Дидактичні ігри в підручниках з німецької мови для учнів 1-4-х класів

Назва підручника	Клас	Заг. к-сть уроків	Заг. к-сть дидакт.ігор	Рекоменд. для провед. ігор
Німецька мова (з аудіосупроводом) Сотникова С.І., Гоголева Г.В.	1	65	47	+
Німецька мова Бориско Н.Ф., Сидоренко М.М. та ін.	2	56	58	+
Німецька мова Скоропад Я.М.	2	102	-	-
Німецька мова Паршикова О.О., Мельничук Г.М. та ін.	3	56	49	+
Німецька мова Скоропад Я.М.	3	102	-	-
Німецька мова Савченко Л.П., Горбач Л.В.	4	46	30	+
Німецька мова Deutsch lernen ist super! Сотникова С.І., Гоголева Г.В.	4	70	33	+
Німецька мова Скоропад Я.М.	4	102	-	-

Отже, результати аналізу свідчать, що більшість підручників з німецької мови відповідають одній з вимог НУШ – застосування різноманітних ігрових завдань, серед яких ситуативні, змагальні, музично-ритмічні та творчі. Для чіткої диференціації вправ кожна дидактична гра має умовну позначку, свою назву, а також пояснення, яке можна знайти в кінці підручника.

Проаналізовані ігри узгоджуються з тематикою занять, віковими особливостями та інтересами учнів, готують до комунікативної діяльності та забезпечують її.

Проведена нами робота дає змогу зробити висновок, що, на жаль, не всі автори підручників для початкової школи надають дидактичним іграм належної уваги, а між тим ці види навчальної діяльності за своїми методичними функціями, на наш погляд, мають обов'язково використовуватися у процесі навчання іноземних мов, створюючи середовище для іншомовного спілкування.

Література.

1. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання у початкових класах закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою / Лист МОН від 20.08.2018 №1/9-503. URL: <https://docs.google.com/spreadsheets/d/1KNxK-QSjxSFmexcGOP9irYw-ufgbWfiQbajDldiLNvQ/edit?ts=5a382670#gid=1748538368>